

2019 – ANUL TRIBUNIȘTILOR (XLI): „a magyarok Istene”

- criza și forțele putrezirii - limitați în timp ... și'n judecată –

No, acuma cântă Deșteaptă-te române! - puțină înțelepciune conduce lumea!

Ioan Slavici
1848-1925

**rostul vieții istorice la popoarele civilizate
toți avem un singur tată ceresc ...**

nobila gintă latină nu e capabilă unei asemenea
uri „pe vecie”, nesfârșite, ne creștine.

**„ura națională” față de naționalități ...
credința în Dumnezeu propriu „național”**

disprețul pentru toate celelalte popoare și
resbunare ca principii conducătoare ...

**Dumnezeul Maghiarilor - a magyarok Istene
o aberație deci a avea „D-zeu național” ...
învățătura Răstignitului pune
mai presus de toate „iubirea”**

fiecărui român mort i se striga:
-No, acuma cântă **Deșteaptă-te române!**

A fost o epocă de discordie și diviziune:
apropierea de marea criză umană din 1914!
**Decrepitudinea unui Sistem Politic sau
Social ... cu rațiunea în asuprire ...
puțină înțelepciune conduce lumea...**

Gustav Augustini
născut la 1851
Liptovsky
Svary Mikulas
Publicist slovac
tribunist
mort la Arad
1890

sagunism - tribunism - samănătorism

2019.EU

prin cultură un organism social!

„Tribuna” a militat constant pentru întărirea solidarității celor trei națiuni din imperiu, marele ziarist slovac G. Augustini fiind foarte activ în utilizarea tuturor argumentelor, în lupta pentru emancipare națională. Este edificator articolul „Ura națională” („Tribuna poporului” nr. 20 din 28 ianuarie – 9 februarie 1899), în care Gustav Augustini explica originea sentimentului puternic de dușmănie - la unguri, față de naționalitățile din Austria - cu argumente din psihologie: «... Deși lupta între cele două elemente etnice din Austria nici pe departe nu este pe sfârșite, deși din cauza luptelor acestora a trebuit să fie proclamată o cărmuire fără parlament, totuși din aceste puține apariții se poate concluda, că ura națională în sânul acestor popoare începe a scădea; ear' ceea-ce este și mai îmbucurător și mai promițător, este împregiurarea, că inițiatorul acestei scăderi este însăși tinerimea, care mai mult de cât ori care alt strat al națiunii se crede în drept a nutri ura națională. Dacă tinerimea a luat inițiativa frumoasă în această direcție, se poate presupune cu logica psihologiei, că „bătrânii” sunt și mai îndepărtați de ura națională. Ba și mai mult: în apelul celor de la „Slavia”, adică „o bună jumătate a studențimii cehe”, observăm un fel de simțământ de rușine dinaintea acelei porniri. O asemenea evoluțiune etnico-etică dar' în contururi mult mai mari, vedem operându-se tocmai acum între Germani și Francezi; deși rana acestora datează numai de eri, deși nimeni nu s'ar mira, dacă ura națională la Francezi în urma perderilor de tot felul, dar mai ales a „carnei din carnea lor” ar dura așa zicând a pururea. Dar' nu, nobila gintă latină nu e capabilă

unei asemenea uri „pe vecie”, nesfârșite, ne creștine. Recunoscând în catastrofa îndurată partea ce se cuvine păcatelor sale proprii de odinioară, poporul francez, deși deocamdată numai prin reprezentanții sei cei mai cumpeniți, simte și resimte, vede și prevede, că cu ura națională nu se merge „ad astra”, că nici un popor nu poate ține pas în mersul tot mai înainte și „Excelsior” alături cu celelalte necum să pășească în fruntea lor. Eacă instinctul și priceperea rostului vieții istorice la popoarele civilizate, civilisatoare, și la cele ce rîvnesc și lăcomesc a fi atare, pe basa iubirei, ertării propovăduite de acela, care ne-a învățat, că **toți avem un singur tată ceresc, comun ear’** nu fiecare îndeosebi pe „Iehova al lui Israel”, sau pe „Dumnezeul Maghiarilor” „a magyarok Istene”; o aberație deci a avea „D-zeu național”. Ce concordanță etnico-etică și religioasă în psihologia acestor două popoare! Amândouă și numai ele păstrează încă credința în Dumnezeul lor propriu „național”! La Ovrei nici nu ne prea vine să ne mirăm de această anomalie național-religioasă; dar’ la Maghiari, creștinisați de o mie de ani și tot ținând încă la Dumnezeul lor, cel vechiu cu care veniseră aci, cum se explică? Când evoluția religioasă, în partea ei dogmatică, întrupată de Isus, constă tocmai în deosebirea concepțiunei „vechi” a lui Israel despre ființa lui Dumnezeu și acela a concepțiunei din testamentul nou, **raportul oamenilor către el ca a fiilor către tată – în loc de acela al slugii către stăpân.** Tot așa evoluția în morala: la poporul lui Israel ura națională, disprețul pentru toate celelalte popoare și resbunare ca principii conducătoare; pe când învățătura Răstignitului punea mai presus de toate „iubirea”. Nu s’ar putea oare pe calea acestor fel de analize psihologico-etice, în această concepțiune a lor despre „Dumnezeul Maghiarilor”, găsi explicarea pentru-ce numai ei, printre popoarele creștine, sunt stăpâniți în grad așa de înalt și apurarea, fără slăbire, de ura națională? Gustav Augustini.» Prin citarea articolului din „Tribuna Poporului”, istoricul Gelu Neamțu încerca să găsească o explicație pentru „ura, disprețul pentru alte popoare, șovinismul, indiferent ce susține istoriografia națională maghiară”, în prezentarea execuției celor 150 de români la Uioara, când fiecărui român mort i se striga „**No, acuma cântă Deșteaptă-te române!**” (cântecul național fiind cântat încă din vara anului 1848).

Reproducem articolul edificator al tribunistului Sever Bocu «**Ziaristica ardeleană și băcăneană dinainte de război (1)**”: «**A fost o epocă de discordie și diviziune:** apropierea de marea criză umană din 1914. Propriamente această epocă – dintre 1890 – 1910 – era un sfârșit, sfârșitul unui Sistem Politic, care a pus peste 1000 de ani, spre a se constitui și care acum, ca orice lucru omenesc, cădea în ruină. Decrepitudinea unui Sistem Politic sau Social, nu e ceva vesel, și mai puțin ceva armonic, ci, prilej, universal mai curând, de sciziparități, diviziuni, discordii. Sunt forțe cari lucrează și’n destrucție, răzvrătite, negative, haotice, dar forțe: **forțele putrezirii.** În mijlocul acelor contradicții, sciziuni și, false afirmări de autoritate, a venit răsturnarea! Prin surprindere? **Pentru noi, limitați în timp și deci și’n judecată, da.** Dar din o perspectivă, mai lungă, istorică, putem distinge mai de mult, poate dela Sfânta Alianță, atâtea preavize câte s’au dat, pentru cei ce aveau urechi de auzit. 48 n’a izbutit, dar n’a fost el oare un asemenea preaviz, foarte serios? Vizionarul, poetul german se exprima atunci: „Das alte stürzt, es andert sich die Zeit/ Ein neues Leben blüht aus den Ruinen” ... (n.r.: „**Cel vechi se prăbușește, timpul se schimbă/ O nouă viață înflorește din ruine**”)

Sărmanul Augustini, n'a fost el oare un sol rătăcitor, nu lipsit de tâlc, din țara lui Sviatopluc, din acel Nord Slovac, pe pământul celor două Dacii, nu mult înainte de reconstituirea lor inopinată? O rândunică ce nu făcea primăvară, desigur, dar care nu anunța oare, chiar singuratică, sgribulită, Primăvara, în care a sosit prea devreme?

Ce ambasadă curioasă fu aceasta a lui Augustini, la Sibiu, și mai în urmă la Arad, din partea umilului popor Slovac, trimisă nu mai puțin umilului popor Român, frate cu el, 1000 de ani în suferință! Nu era propriamente dela popor la popor. Misiunea aceasta nu și-o putea aroga în un rol de modest ziarist. Dar era altceva, marcarea unui Destin, ce avea să schimbe atâtea, a acelei înțelegeri, care ni se pare azi un lucru atât de simplu și care s'a lăsat totuși atât de așteptată – 1000 de ani – a acelui, pact de neagresiune, cum l-am numi azi, între asupriți, care înseamnă ruina în însăși a acelui Sistem, cunoscut în istorie sub denumirea de „**Divide et impera**”, **metternihian, monarhic, desvoltat în principiu de bază al acelor monarhii poli-etnice, cu rațiunea însăși în asuprire și suferință.**

Ce era mai natural, mai logic, mai necesar, în fața solidarității asupritorilor, puternici, dar puțini la urma urmelor ca număr, decât solidarizarea fie și în suferință, a celor asupriți dar mulți, a celor slabi dar numeroși, atât de numeroși încât să poată prin unire ori când modifica un Destin. Dar tocmai aceasta n'a fost cu puțință 1000 de ani.

Sistemul Monarhiei asupritoare, dualist, în ultima-i formă, rezida, creștea și înflorea, tocmai pe această anomalie, pe un fel de spirit de turmă care este în mulțimi și care înlesnește atât de mult asupritorului munca sa, uneori de copil rău, care mână cu un bici turme de oi, de berbeci, în gârlă, în prăpastie. Când ne uităm la acea galerie de împărați din Viena, dintre cari unii, caracteristic mărginiți, cu stigmat de degenerescență vizibile în figura lor, înțelegem cum au putut governa milioane de supuși transformați în turme precum și acel aforism al strămoșilor noștri în care se exprimă o filozofie de stat: „**Parva sapientia regit mundus**” (n.r. „**puțină înțelepciune conduce lumea**”))»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xli-a-magyarok-istene-criza-si-fortele-putrezirii-limitati-in-timp--sin-judecata-no-acuma-canta-desteapta-te-romane-putina-intelepciune-conduce-lumea-147563.html>

În: Tribuna, 13 octombrie 2019